

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z

Nr

ZACHODNIO-
POMORSKIE

7064

1. Obiekt

876/10

WIEŻYCZKA WODOWSKAZOWA na terenie zespołu zabudowań stoczni

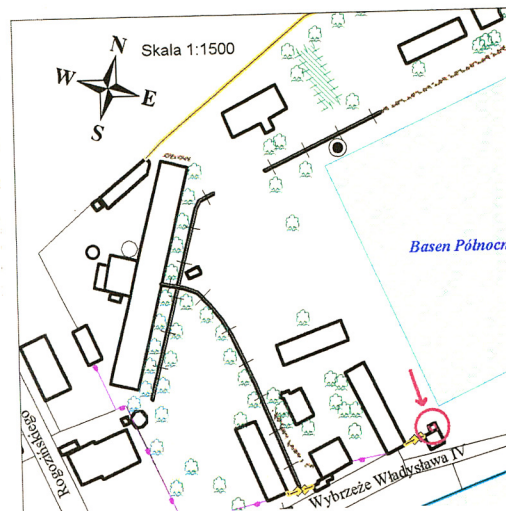
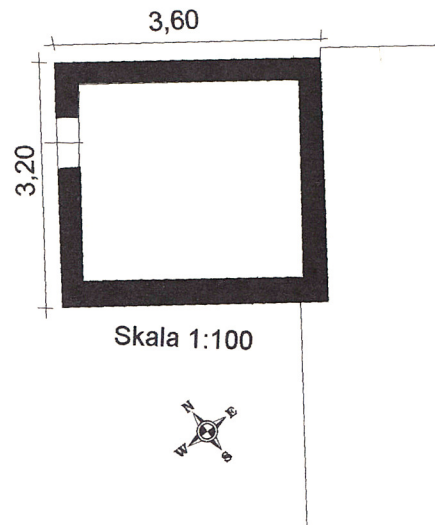
2. Czas powstania

1897-1903 r.

3. Miejscowość

ŚWINOUJŚCIE

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres

ul. Wybrzeże Władysława IV
Świnoujście
nr hipoteczny.

5. Przynależność administracyjna
województwo szczecińskie

gmina Świnoujście *pow ŚWINOUJŚCIE*

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Swinemünde (do 1945 r.)

7. Przynależność administracyjna
1 VI 1975
województwo szczecińskie

powiat Świnoujście

8. Właściciel i jego adres

Gmina Miasto Świnoujście
ul. Wojska Polskiego 10
72-600 Świnoujście

9. Użytkownik i jego adres

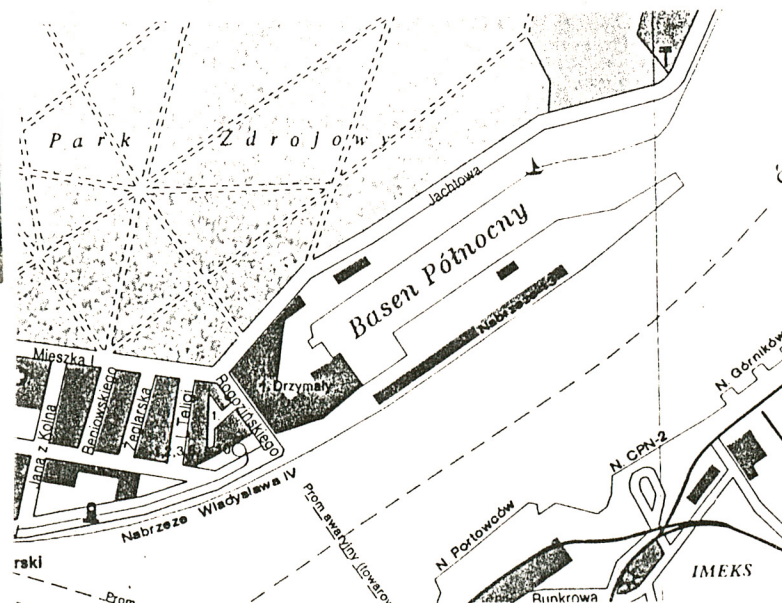
j.w.

10. Rejestr zabytków:

Nr *10* data *20.07.2007*

Widok od strony zachodniej

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Na planach miasta z 1897 roku w miejscu obecnego założenia zespołu stoczniowego nie ujawniono jeszcze istnienia ani basenu ani żadnych zabudowań. Na planie miasta z 1903 widzimy już jednak basen oraz zabudowania w takiej formie jak obecnie. Prawie pewne jest więc, że zabudowa stoczni, a tym samym opisywany budynek, powstały w okresie pomiędzy latami 1897-1903. O jednoczesnym procesie budowy budynków świadczy ich jednolitość stylowa i konstrukcyjna, dlatego trudno wyodrębnić dokładną datę powstania opisywanego budynku. Od początku powstania budynek pełnił funkcje wieżyczki wodowskazowej, pokazującej poziom wody w basenie stoczniowym. Z urządzeń wieżyczki zachował się niestety jedynie szkielet bębna, na którym zamontowane były cyfry pokazujące się w dwóch okienkach zlokalizowanych w górnej części wieżyczki, od strony południowej.

Po 1945 roku teren stoczni z zabudowaniami przejęty został przez Marynarkę Wojenną ZSRR i użytkowany do 1994 roku. Funkcja budynku w tym czasie nie jest znana; prawdopodobnie spełniał on funkcję wartowni, zlokalizowanej w części dobudowanej od strony południowej. Po 1994 roku przejęty przez Gminę Miasto Świnoujście. Obecnie nie użytkowany.

13. Opis (sytuacja, materiał, konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje).

Sytuacja. Zespół stoczni usytuowany jest we wschodniej części miasta. Od strony półn. ograniczony ulicą Jachtową ciągnącą się wzdłuż Parku Zdrojowego, od strony połudn. Wybrzeżem Władysława IV – wzdłuż nurtu Świny. Od strony zach. zespół przylega do ulicy Rogozińskiego, natomiast od wschodu otwarty jest na Basen Północny. Budynek usytuowany w południowej części zespołu, na południowy zachód od Basenu Północnego. Od strony południowej do budynku przylega wtórnie dobudowany budynek strażniczy. Po zachodniej stronie budynku stara brama wjazdowa na teren zespołu.

Materiał, konstrukcja, technika. Budynek posadowiony prawdopodobnie na fundamentach ceglanych, spojonych zaprawą cementowo-wapienną. Ściany murowane w wątku krzyżykowym, z cegły pełnej, ceramicznej, spojonej zaprawą cementowo-wapienną. Niski cokół z cegły, sfazowany. Ściany od strony wewnętrznej i w dolnej kondygnacji strony zewnętrznej, pokryte cienkimi tynkami malowanymi na czerwono. Więźba dachowa drewniana. Strop drewniany. Fryz wieńczący elewacje wykonany ze schodkowo nadwieszanej cegły, podobnie jak narożne konsolki. Dach oraz daszki szczytu oraz pulpity pierwszej kondygnacji - kryte dachówką ceramiczną, zakładkową. Podłoga wykonana z desek. Drzwi wejściowe współczesne, drewniane, jednoskrzydłowe, prostokątne, nadświetle zamknięte łukiem odcinkowym, przesłonięte deskami. Okno elewacji północno-zachodniej drewniane o konstrukcji krosnowej, dwuskrzydłowe, ze stałym ślemieniem przesuniętym ku górze, nadślemie zamknięte łukiem ostrym, szczeliny poziome w dolnych kwaterach oraz w nadślemieniu. Okno elewacji południowo-wschodniej w obokniu z czerwonego piaskowca. Parapety wykonane z cegły pełnej ceramicznej.

Rzut. Budynek założony na planie zbliżonym do kwadratu, jednoprzestrzenne wnętrze. Jeden ciąg komunikacyjny. Otwór wejściowy od strony północno-zachodniej.

Bryła. Budynek nie podpiwniczony o zwartej bryle, w ramach której wyodrębnić można trzy części: dolną jednokondygnacyjną zwieńczoną daszkiem pulpityowym, środkową o takiej samej wysokości lecz przewężoną – dwukondygnacyjną, oraz część dachu z ozdobnymi szczytami. Dach dwuspadowy.

Elewacje. Elewacja północno-zachodnia - trzykondygnacyjna, jednoosiowa, szczytowa. Dolna kondygnacja przepruta otworem wejściowym, zamkniętym łukiem odcinkowym. Kondygnacja zwieńczona pulpityowym daszkiem. Druga i trzecia kondygnacja węższe niż dolna kondygnacja, jednoosiowe. W drugiej kondygnacji ostrołuczna, nieduża blenda; w trzeciej kondygnacji duży otwór okienny zamknięty łukiem ostrym. Narożniki elewacji sfazowane. W zwieńczeniu elewacji schodkowy gzyms a na narożnikach pseudokonsolki. Ponad gzymsem wznosi się schodkowy szczyt, ozdobiony symetrycznie wysoką blendą zamkniętą łukiem ostrym oraz dwoma wąskimi prostokątnymi blendami po bokach. Elewacja południowo-zachodnia jednoosiowa. Oś dolnej kondygnacji wyznacza ślad po zamurowanym otworze okiennym, wspartym na parapecie oraz zamkniętym łukiem odcinkowym wykończonym daszkiem. Kondygnacja zakończona daszkiem pulpityowym. Pozostała wyższa część elewacji przewężona, sfazowana na narożnikach, opracowana gładko. Drugą kondygnację wieńczy gzyms. Powyżej kalenicowy dach ujęty po bokach schodkowymi zwieńczeniami szczytów. Schodki zwieńczone dwuspadowymi daszkami. Elewacja północno-wschodnia dwukondygnacyjna. Dolna kondygnacja opracowana gładko, zwieńczona pulpityowym daszkiem. Górna kondygnacja również opracowana gładko, węższa od dolnej, sfazowana na narożnikach. Kondygnację wieńczy gzyms oraz dach od strony kalenicy, opracowany analogicznie jak od strony południowo-zachodniej. Elewacja południowo-wschodnia na poziomie pierwszej kondygnacji przylega do budynku strażniczego.

<p>14. Kubatura</p> <p>ok. 102,2 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>ok. 11,52 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne wieżyczka wodowskazowa</p>	<p>17. Użytkowanie obecne nie użytkowany</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Po II wojnie światowej nie przeprowadzano zasadniczych prac budowlanych prócz drobnych napraw bieżących i adaptacyjnych.</p>		<p>19. Stan zachowania</p> <p>Częściowo zniszczone posadzki, drzwi oraz okna. Miejscowe ubytki pokrycia dachowego oraz daszku pulpitowego. Ubytki w strukturze murów przy otworach okiennych. Ogólna dewastacja wnętrza.</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Wymagany jest remont budynku, w tym naprawa murów, okien i drzwi oraz przegląd i naprawa pokrycia dachowego oraz rynien.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

Neg. N. 58.682-58.464

25. Opracował

tekst mgr Tomasz Wolender

plany, rysunki mgr Tomasz Wolender

zdjęcia fotogr. mgr Tomasz Wolender

miejsce przechowywania negatywów PSOZ Szczecin

22. Bibliografia

Burkhardt R., Geschichte des Hafens und der Stadt Swinemünde von...,
Swinemünde 1921

Biranowska - Kurtz A., Świnoujście. Studium hist.-urbanist.
Szczecin 1988

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

27. Załączniki

1. Załącznik nr 1, wkładka: opis, fotografie, mapy z 1897, 1903, 1927 r

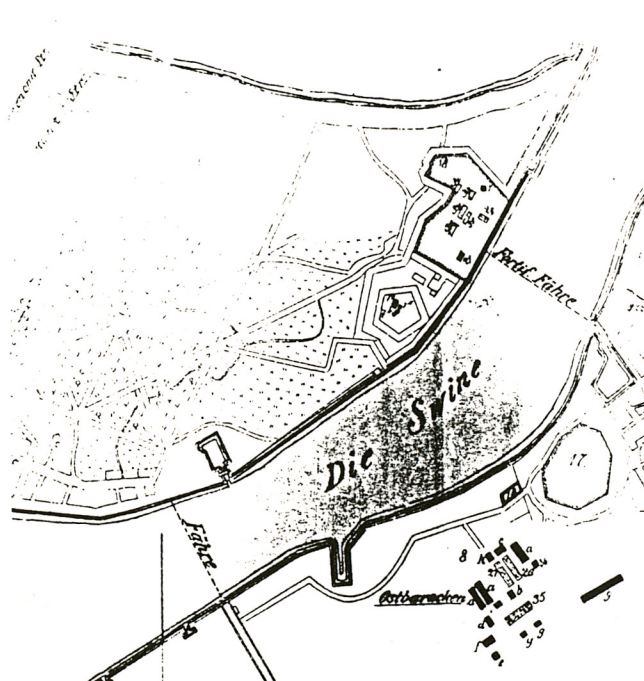
1. Miejscowość ŚWINOUJŚCIE	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) WIEŻYCZKA WODOWSKAZOWA NA TERENIE ZESPOŁU ZABUDOWAŃSTOCZNI	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) cd. punktu 13, fotografie, fragmenty map z 1897, 1903, 1927 r.
-------------------------------	---	--

Cd. punktu 13:

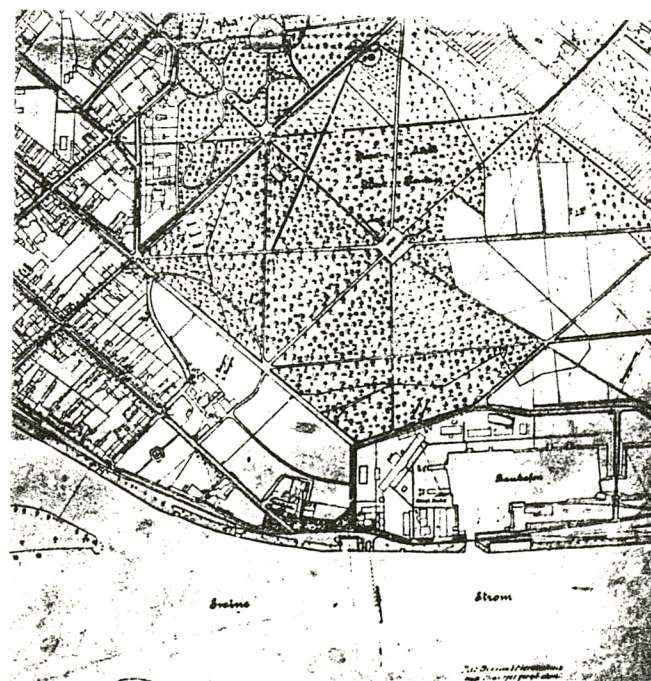
Druga i trzecia kondygnacja sfazowane na narożnikach. Druga kondygnacja z ostrołuczną blendą. Trzecia kondygnacja przepruta otworem okiennym, o fantazyjnym kształcie, zbliżonym do krzyża równoramienneego, z rozetkami na czterech narożnikach. Elewację wieńczy gzyms oraz schodkowy szczyt, z ostrołuczną blendą pośrodku oraz dwoma prostokątnymi blendami po bokach.

Wnętrze. Wnętrze jednoprzestrzenne z elementami urządzenia wodowskazowego.

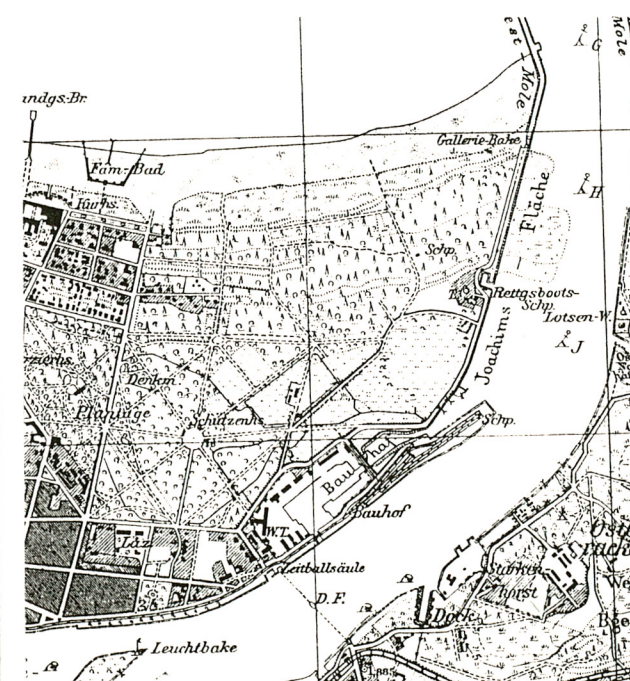
Instalacje. Elektryczna.

Fragment planu garnizonu Świnoujście z 1897 r.

Fragment planu miasta z 1903 r.

Fragment mapy z 1927 r.

Wkładkę założył: mgr Tomasz Wolender, październik 1997 r.

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ Szczecin

Fragment elewacji południowo-wschodniej

Widok od strony wschodniej